

ЦИА У ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ: ОД ДРЖАВНИХ ПРЕВРАТА ДО МУЧЕЊА ЗАТВОРЕНИКА И ПРЕВЕНТИВНИХ УБИСТАВА

Нил НИКАНДРОВ | 07.02.2015 | 00:01

Венецуелански новинар Хосе Висенте Ранхел је врло познат по својој информисаности и квалитетним проценама. Недавно је у телевизијском програму Los Confidenciales („Из поузданих извора“) јавио да је америчка ЦИА послала велику групу нових сарадника својим резидентурама у Јужној Америци. Према његовим подацима, у амбасаде САД и остала америчка представништва на том континенту стигло је појачање од најмање 500 оперативаца који треба да оснаже диверзиони и шпијунски рад у том региону.

Посебна пажња се поклања Венецуели, Боливији, Аргентини, Бразилу, Еквадору и Куби. Али то не значи да су остале земље осигуране од надгледања Империје. Колико год лојално изгледале владе јужноамеричких држава које политику Вашингтона прате у корак, тајне службе САД врло методично јачају своје агентуре у Мексику, Гватемали, Колумбији, Доминиканској Републици, Перуу, Чилеу и осталим земљама. Врши се усмерено продирање у председничке и владине структуре, у руководства оружаних снага, у националне обавештајне и контраобавештајне органе. Сарадњу Американци образлажу формирањем савезничког фронта за борбу са потенцијалним противником на том континенту, углавном против „популистичких режима“. Разгранате оперативне позиције тајних служби САД у земљама Латинске Америке омогућују да се врше дестабилизационе операције. Не једном су се током последњих година такве операције спроводиле у Венецуели, Боливији, Еквадору и Аргентини, зато што су се њихове владе супротстављале глобалистичким плановима САД у Западној хемисфери, који је требало да се остваре под паролом формирања Свеамеричке зоне слободне трговине. Напори агенције ЦИА да се организује „револуција у боји“ у Венецуели 2002. – 2003.године је пропала: председник Уго Чавес не само да је издржао, већ је предузео успешне кораке на консолидацији Јужне Америке. Његов наследник Николас Мадуро, који је сачувао верност принципима Боливаријанске револуције се такође енергично супротставља покушајима САД које намеравају да организовањем финансијско-економских преврата и провоцирањем радикалне опозиције пониште успех те револуције. Иста је шема и против владе Кристине Фернандес де Киршнер у Аргентини. У Боливији и Еквадору резидентуре ЦИА су покушавале да уз помоћ јединица полиције, чије руководство се већ по традицији налазило под контролом америчких инструктора, дестабилизују законито изабране владе. Еквадорски председник Рафаел Кореа је чудом избегао смрт када су побуњеници опколили кућу у коју су га сакрили његови телохранитељи, а снајперисти које је поставила ЦИА неколико сати пуцали у прозоре његовог склоништа. Задатак ликвидације боливијског председника Ево Моралеса требало је да реши група бораца из Европе, које је ЦИА користила за терористичке акције. Према подацима боливијских истражних органа, формирањем групе су се бавиле резидентуре ЦИА у Ирској и Мађарској.

ЦИА се у Латинској Америци очигледно припрема за заоштравање ситуације. Електронска шпијунажа АНБ је све интензивнија, без обзира на откривање Сноудена, Асанжа и осталих. Подаци које она добија преносе се у конкретне службе обавештајне заједнице САД у зависности од њихове специјализације. ЦИА представља главног потрошача тих материјала, које користи за припрему „револуција у боји“, уцењивање и врбовање, за провоцирање, подривачке пропагандне кампање и сл. Треба да се каже да је читава администрација САД – од Буша - старијег до Обама – оријентисана на вођење обавештајног рада чак и у односу на такозване чисте сараднике различитих установа, пре свега Стејт департмента. То је образлагано потребом да се активира борба против тероризма. У једном циркуларном писму које је написала још Кондолиза Рајс, а које су потврдили њени наследници, америчке дипломате имају задатак да сакупљају податке о војним објектима, системима веза који се користе у земљама у којима бораве, податке о заштити политичких вођа, местима где они бораве, аутомобилском парку, електронским адресама, телефонским бројевима и сл. Скреће пажњу онај део задатка у коме се од дипломата тражи да сакупљају податке о здравственом стању „објекта“, између осталог и психичком. Указује се да је неопходно да се добија визуелни материјал, дактилоскопске копије, као и „биолошки материјал“ (ово, како сматрају експерти, за планирање операција ликвидације помоћу савремених технологија). Међу земљама које је Стејт департмент прогласио за приоритет у обавештајном смислу, а налазе се у Латинској Америци, су Бразил и Венецуела, али и Кина и Русија. Праћење њихових представника је у режиму „нон стоп“ не само у Латинској Америци, већ и у читавом свету.

Најјачи лов је на руске држављане. Да би се повећала резултативност тајних служби САД, користи се широк арсенал провокација и подметања. У такву замку је упао и пилот Константин Јарошенко који је оптужен за преношење наркотика. Према подацима информационих агенција, сарадница америчке амбасаде у Колумбији је агенту Управе за борбу са наркотицима (ДЕА) је једном локалном становнику који је радио под псеудонимом „Сантјаго“ предала уређај-самописач који користе обавештајци. После неколико виђења агента са пилотом добијени видео и аудиозаписи разговора су редактирани и понуђени суду у САД у врло смањеном обиму, што је директно утицало на пресуду. **Жртве таквих операција постају и Бразилци, Аргентинци, Венецуеланци, Никарагванци и многи други, при чему је подтекст увек исти: Латиноамериканци не могу ништа без сарадње са ЦИА**[\[1\]](#).

Међутим, списак службеника Управе у Латинској Америци је такав да изазива сумњичавост чак и код влада које су лојалне Вашингтону. Као злослутан симбол гестаповских метода ЦИА постало је формирање у војној бази САД у Гвантанаму на Куби концентрационог логора за лица на које се сумња да се баве тероризмом и сарадњом са талибанима. У децембру 2005. у заштиту логора је ступила **Кондолиза Рајс** која је нагласак ставила на то, да на тај начин ЦИА „онемогућује да дође до терористичких акција, те ЦИА тако спашава животе невиних људи у Европи, САД и другим земљама.“ Поводом откривања тајних затвора она је надмено изјавила:

„Доле владе и становници њихових земаља који одлуче да не раде са нама на пресецању терористичких напада у њиховим сопственим земљама“.

У децембру 2014. Обавештајни комитет Сената САД је објавио документ од 500 страница о томе да сарадници ЦИА користе мучење затвореника како би од лица за која се сумња да су терористи добили одређене информације. Потпуна верзија истраге има скоро 7000 страница и садржи такве детаље о „строжим методама у истрази“ које ЦИА користи, да је признато да уопште није пожељно да тај део документа доспе у јавност, јер је као одговор на написано могло да дође до осветничких акција. Из оригинала су удаљени називи тајних затвора у Европи и Азији, избрисана су имена руководиоца ЦИА који су дозвољавали мучења, и сарадника који су се тиме бавили. Посебно пажљиво су уклањани подаци о коришћењу „напреднијих техника истраге“ који су коришћени у Гвантанаму.

Државни секретар САД Џон Кери је покушао да из документа уклони и друге чињенице, и то је објашњавао тиме да ће објављивање те публикације значити и претњу по живот америчких дипломата ван САД. Само је уплитање организација које се баве правном страном обуставило тај покушај.

Сада Human Rights Watch, American Civil Liberties Union и друге организације покушавају да добију имена лица која су оснивала тајне затворе и у праксу уводила мучење. Међутим, њихови напори се разбијају као о зид који је сазидало руководство ЦИА на челу са Џоном Бренаном. Објашњење је остало исто: страх по живот сарадника уколико се то објави.

Бренану је важно да због дубоке реформе агенције ЦИА, коју је он осмислио сачува искусне сараднике. У медије су процурили подаци о суштини планираних измена: уместо профилисаних департмана Управе и аналитичке службе биће формиране комплексне јединице које ће се бавити појединачним регионима и систематским претњама по безбедност САД. Конкретно, по Бренану, због дуготрајне усредсређености ЦИА на ратове у Авганистану, Ираку и операције у Северној Африци и другим појединачним регионима, укључујући ту и Украјину, исте претње су сазреле и у Јужној Америци. Интеграциони процеси на том континенту, формирање и јачање регионалних организација какве су CELAC, UNASUR, MERCOSUR, ALBA и друге ослабили су позиције САД у том делу света. Вашингтон је узнемирен и због јачања Кине и Русије, и то не само у трговинско-економској сфери, већ и у области ВТС, у космосу. Изградња Никарагванског канала уз помоћ Кине, Русије и Бразила представља још један симбол геополитичког пораза САД.

Америчка охолост тешко може да се помири са тако великим поразима. Одатле и припремање реванша помоћу средстава синхроне дестабилизације „популистичких“ држава и распаљивање грађанског рата у Венецуели. Попуњавање резидентура ЦИА новим сарадницима је већ приступило извршењу постављеног задатка.